

PEDAGÓGUS-OLDAL

Édesapa helyett

Gyerekek típusa a folyosón. Lépteinek zaja halk koppanásként száll tovább a csendes folyosón. Szaggatott, lassú és a koppanás. Aki figyeli, észreveszi, hogy a folyosón a sántító Huszár Jancsika lépked.

Alacsony, vékonycsontú, csendes kis gyerek a Jancsi. A bal lába ép, de a jobb lábán már vastagtalpú a cipő, mert az a lába rövidebb. S bizony, nem olyan egyszerű így a járás-kelés. Meg az a lábaeska is olyan sovány, hogy szinte azon csodálkozik az ember, miként bírja emelni azt a vastagtalpú lábbelit.

Olyan ez a Jancsi gyerek, mint egy finom árnyék. Hol itt tűnik fel, hol ott. Sétál ide, s oda. S hogy mik a terve? Nemigen tudja az ember. Hallgatag. Talán ilyen a természete. Közön, mosolyog, aztán indul is tovább. A „kismamák” meg-megsimogatják a fejét, szólnak hozzá pár kedves mondatot és útnak engedik újra. Ha pedig néha pajkosan megkérdezik tőle, hogy „kit szeretsz legjobban, Jancsi?” — akkor olyan vörös lesz, mint a rák. De azért kedves gyermekzavarral mindig megadja a választ: „Az igazgató bácsit!”

Minden öröm és boldogság ott sugárzik a kis Jancsi gyerek arcán; ha az igazgató bácsit látja. Hátha még megsimogatja az arcát? Akkor oda-bújta a fejét az igazgató bácsi fehér köpenyéhez, mintha ő lenne egyes egyedül az igazgató bácsi legkedvesebb és legjobb kisfia.

A szeretet kölcsönös. Hogy mi fűzi őket össze, amikor nem rokonok, nem testvérek és mégis nem is régi ismerősök, erre nehéz megtalálni a választ. En az feleltem: a szív. Az a jóság és az a szeretet, amely az új-szegedi Gyermekvédő Otthonban árad az elhagyottak, a kis elfelejtett emberkéik felé. A kárpótolni akarás az anyai és apai szeretet helyett. A meleg, segíteni akaró emberi érzés. Talán ezeket érzé a kis Jancsi ösztönösen, amikor anyjára ragaszkodik Szénási-László elvtársához. Mert, ha valaki valamit köszönhet, Huszár Jancsi igen-igen sokat köszönhet a pedagógus szívének és felelősségérzetének.

Nagyon szerencsétlen körülmények között kezdte meg az életet Jancsi. Az irodai sárgára színeződött öreg jegyzőkönyvek és alták sok szomorú tudósítást mondanak róla.

Édesapja részeges volt és könnyelmű. Amikor a gyermek félőves volt, az anyjával együtt elkergette őket és összeállt egy másik asszonnyal. Azóta arra se volt kíváncsi, hogy él-e, hal-e a gyerek. Pedig tudta róla jól, hogy valami nincs rendjén a gyerek testi fejlődésében. Az asszony akkor hazament a szüleihez. De ők se tudtak vele mit kezdeni. Üregek voltak, nem tudták a gyerekkel való vesződés gondját vállalni. Az anyjának pedig dolgoznia kellett, ha meg akart élni. S hogy mindketten el ne pusztuljanak, az asszony munkába állt, de a gyereket rábízta a gyermekotthonra, hogy törődjenek vele, és neveljenek belőle embert.

Szomorú volt a gyerek helyzete. Rosszul fejlődött, sovány és nyugtalan volt. És még ráadásul csipőficamban szenvedett. A gyermekotthonban is csak csóválták a fejüket, amikor a gyereket látták: vajon mi is lesz ebből a szerencsétlenből?

A törődés azonban nem hagyta magára a gyereket. Segíteni akartak rajta. S egyéves korában megkezdődött ismét a szegény kis Huszár Jancsi kálváriája.

Először Pestre vitték kórházba. Megoperálták. A műtét azonban nem sikerült. Sőt! Még rosszabb lett a helyzet, mint azelőtt. Úgy látszik, a pesti kórház is napirendre tért az ügy felett, s hogy véget vessenek az ügynek, berakták szinte nyálug gipszbe a gyereket, s mint akitnek már ügyis mindegy, leküldték valahova vidékre.

A vidéki otthon azonban ugyancsak nem tudott mit kezdeni a gyerekekkel. Szólt a kórháznak. A vidéki kórház nem vállalta, mondván: „hosszú helyre ott, ahol elrontották!” Egy nagyobb és jobban felszerelt kórházba irányították hát. A kórházak jóvoltából talán még most is vándorolna a gyerek, ha időközben nem kezdi keresni az otthon. Na, ők is alaposan meglepődtek, amikor újra látták a kis Huszár Jancsi állapotát.

Most látszott meg valóban, hogy van a világon nevelői szív. A nemtörődomség már legyintett volna fölötte. De az otthon nem hagyta annyiban a dolgot. Megkeresték a szegedi professzorokat. Szinte rimádkodtak is érdekében. „Elhagyott, szerencsétlen gyerek! Neki is joga van az élethez. Miért legyen nyomorék, vagy vesszen el örökre?! Kellene valamit tenni!” Szegeden megtört a szíveken a jég, és a megértés virágait nyitotta az emberi szeretet. A komoly, felelősséget érző emberek összeültek

tanácskoztak a kis elhagyott sorsa felett. Épp úgy, mintha milliomas egyetlen fia lett volna...

Mint ahogy talán mindig, most is győzött az emberi szív szeretete. Mintha csak az élet iratlan törvénye érvényesült volna — mely szerint a jóság és szeretet mindig megtermi gyümölcsét — sikerült a műtét! Levették a gyerekről a gipszet végleg. A sípolók is begyógyultak, s hosszú kórházi kezelés után újra visszakérült az otthonba a kis Jancsi.

A gondok azonban még nem szűntek meg most sem. „Hogyan tanul meg járni a gyerek?” — tették fel újra a kérdést. De ezt is hiteltették az orvosokkal együtt. Még ágybanfekvésben méretet vettek a lábáról. S mikor már felkelhetett az ágyból Jancsi, már ott is volt az ágya mellett az új cipő, melynek egyik alján jóval vastagabb volt a talp.

Az emberi szívnek az aggódó percek voltak azok a percek, amikor Jancsi először húzta lábára a cipőt. Mindenki ott volt akkor az ágya mellett. Várták, hogy mi történik ott nyomban. Nehézzen múltott az idő. Végül a lábán volt a cipő, aztán talpradállították Jancsit!

Mint amikor szívárvány ragyog az ég alján pompás teli fényvel, ragyogó színekben, olyan volt Jancsi szeme is, amikor érezte, hogy áll a lábán. Körülnézett. Hálás szemét rávetette a körülállókra, s aztán értelmes nagy szemével nézte a két csillagot, fekete cipőt.

Az egyik nevelőnő törtéte meg először az öröm csendjét. Úgy két méterre állva Jancsitol, kitérta a karját és úgy szólt Jancsinak: „Gyere ide, Jancsim!”

A gyermek szeme ismét felcsillant a kedves szavakra. Sovány arcán vissza is tükröződött az erő, az elindulni vágyás akarata...

Csak pillanatok szaladtak tova, — mégis mindenkinek az arcára fagyott elkor a mosoly, mert látták a céltalan vergődést, a tehetetlenséget. Belesikoltott a csendbe a kis Jancsi kétségbeesése: „Jaj, nem tudok! Jaj nem bírja a lábam!”

A körülállók nem tudtak szólni. Talán azért, mert túlon-túl nagy volt az első öröm. Ki is buggyant némelyik szemből a könny, amikor látták az apró kis ember tragédiáját. Nem tudtak mást tenni, mint biztatni és vigasztalni. De ez a vigasztalás azért telis-tele volt bátortatlással. „Meglásd, elindulsz holnap! Majd szép botot csinál az asztalos bácsi, azzal segíteni fogsz magadon. Nem lesz semmi baj, Jancsika!” A gyerek pedig hitte, és megjött tőle az akarata.

Két nap se telt bele, amikor csoszogni kezdett. Igaz, csak centiket tipegett tovább, de felkiáltott az örömtől. Aztán még távolabb ment az ágytól. Majd vissza. Láta, hogy sikerül. Még nagyobb lett benne az erő. Az otthonbeliek is körüljogták. Megsimogatták, megcirógatták a fejét. Úgy örült vele minden ember, mint anya örül gyermekének, amikor járni kezd a baba. S egy hét múlva, amikor az egyik délelőttön az igazgató bácsi benézett a szobába, azt vette észre, hogy Jancsi szép lassan közeledik a szoba közepén lévő asztal felé... Az arca sugárzott a boldogságtól...

Talán négy év múlt már el azóta, hogy ez az eset történt. A kis Jancsi bizony megnőtt, és nemsokára indul az általánosba. Tizenkét éves korában majd csontműtéttel helyrehozzák a lábát és nem is sejtí senki az ő korai tragédiáját. Olyan lesz, mint a többi egészséges gyerek. Hogy mérnök, orvos, vagy tanár lesz-e, azt nem tudja még előre az ember. Azt mondják róla mások, hogy igen eszes és jóvaló gyerek.

En úgy érzem, nem is az a fontos most, hogy mi lesz. Az a fontos, hogy ember lesz. Az, hogy életben maradj, hogy egészséges ember lesz ő is. Hogy édesapja, és az időközben meghalt édesanyja nélkül gondviselői voltak, akik lehetővé tették gondoskodásuk és törődésük révén, hogy boldog és küzdő ember legyen Huszár Jancsi.

Tudom jól, szürke kis emberke Jancsika. S talán, ha nem találkozom véletlenségből vele, sokan azt sem tudnák róla, hogy él. Lchet, hogy nem is fontos még a neve sem, hisz sok ilyen példát tud találni az, aki megnézi a gyermekvédő otthonok életét és az ottani gyermekek sorát. De azért én mégis örömmel írtam le ennek a kis emberkének a történetét, mert annyi emberi szépség és hősiesség van élete útjában, rövid pár éves múltjában.

Lám, milyen sok múlik az emberi jóságon és megértésen. Milyen szép és jó tudsz lenni, te nemes érzéssel és jósággal teli pedagógus szív!

Bánfalvi József

— Az ideén is megrendezi hagyományos iskolanapját a Székesfehérvári Szegedi Állami Tanintézet. Június 14-én és 15-én bemutató tanításokat tartanak, 15-én délután fél 6 órákor pedig testnevelési bemutatást lesz. A látogatók érdekes kiállításokat (rajz, női kézművészet, famunka, kézügyesség) tekinthetnek meg az iskolanapon.

— A nyáron 25 általános iskolai fizika-szakos nevelő egyhetes továbbképzési gyakorlaton vesz részt.

— Húszezer forintot fordít ebben az évben a Szegedi Városi Tanács oktatási osztálya a középiskolás tanulók nyári táborozására, az úttörők szegedi nyári táborozására pedig 25 ezer forintot.

Büszkék vagyunk rá

Tegnap nyújtották át az Országgházban dr. Szolnoki Jánosnének, a Mátyás téri általános iskola énekszakos nevelőjének a „Kiváló tanár” kitüntetést. Dr. Szolnoki Jánosné elvtársnő, mint énekszakos tanár felkészítette az alsóvárosi ének- és népdal-kultúrát. Népdalgyűjteménye, melyet az általa szervezett énekkarban is hasznosít, a magyar népdalgyűjtésnek is igen értékes része.

Eredményei tizenöt évi nevelőmunka termései. Tapasztalatcseréje céljából kapcsolatot tart a Szegedi Pedagógiai Főiskolával és a többi általános iskolák énekszakos nevelőivel. A népdalgyűjtő és feldolgozó munka mellett népbálla esten, melyet a Földműves utcai iskolával közösen rendezett, népszerűsítette a magyar népbállaikat.

Dr. Szolnoki Jánosné — háromgyermekes családanya — nemcsak a szakmai munkában tűnt ki. Jó munkát végez a Mátyás téri iskola pártszervezetében is. Mint párttitkár foglalkozik a fiatal párttagok pedagógusokkal, segíti politikai és szakmai fejlődésüket.

Büszkék vagyunk Szolnokiné elvtársnőre. További hasznos és eredményes munkát kívánunk neki.

— 5 —

A politechnikai oktatás jelentősége és gyakorlati megvalósítása

Szeged városának nevelői ankétokon, gyűléseken, a sajtó hasábjain és alkalmi megbeszéléseken igen sokat foglalkoztak a politechnikai neveléssel s annak jelentőségével. Valamennyi, a vitákban felszólaló nevelő elfogadta azt a tényt, hogy szükséges a politechnikai nevelés és azzal foglalkozni kell, mivel a politechnikai nevelés abból indul ki, hogy a szocializmus építése a munka termelékenységének szakadatlan fokozását, és a modern technika vívmányainak alkalmazását követeli meg.

Ez a nevelési eljárás két fő feladat megvalósítását kívánja meg:

1. elméletileg a termelés tudományos elveinek megismerését, 2. gyakorlatilag a munkaeszközök használatához szükséges készségek kialakítását.

Felmerül az a kérdés, hogy mennyiben tudunk ennek a feladatnak megfelelni a jelenleg érvényben lévő tanterv keretein belül, s mennyiben tudjuk majd segíteni az új óra- és tanterv, továbbá az új tankönyv megszerkesztését.

Minden gyakorló pedagógusnak keresni kell a kapcsolatot tárgya és a gyakorlati élet, a termelés között.

Élénk, színes képekkel kell eszteleni országunk szocialista építését, fejlődését, hatalmas ütemét. Ezeknek a feladatoknak megvalósítására rajzokat, grafikonokat, szemléltető képeket és eszközöket kell bemutatni. Segítséggül jönnék itt a filmek és a mind nagyobb számban megjelenő diapozitívek is.

A középiskolákban rendszerezett biológiai, kémiai és fizikai gyakorlati órákon olyan gyakorlatokat kell beállítani, amelyek a politechnikai képzés szolgálatában állnak. Ezeknek összeállítására, gyűjtésére és publikálására a pedagógusoknak, a szakmai munkaközösségeknek a feladata.

Olyan házi feladatokat rendszerét kell kidolgozni és a tanuló további megterhelése nélkül megvalósítani, amely a megfigyeléseken, rajzok, grafikonok megszerkesztésén, egyszerű mérési feladatok elvégzésén, kísérleti eszközök elkészítésén keresztül közelebb viszi a tanulót a mindennapi élethez.

Kirándulásaink legyenek tervszerűen kidolgozottak.

Vagyis minden kirándulásnak legyen célja és feladata, amelynek megvalósítását a kirándulás utáni értékelésnek kell megvitatni. Ide kívánkozik a tanulók nyári foglalkoztatása, a termelőmunkába való bekapcsolása is. Jó lenne, ha gondoskodás történne előadások formájában arról, hogy a tanuló a nyári nagyszünet idején hogyan használhatja fel idejét a leggazdaságosabban.

Helyes volna, ha az iskola tanítványait azokba az üz-

mekbe, tsz-ekbe küldené, amely üzemek vállalták az iskola patronálását.

Tapasztalatunk az, hogy bőséges élménnyel gazdagodva térnek vissza ezek a tanulók, s vesznek részt az iskolában további gyakorlatjaiban. Ilyen előkészítéssel kell a tanulókat érettségi után a termelőmunkába irányítani is.

Az osztályon kívüli foglalkozás a szakkörökben történik. A szakkörök szervezése a DISZ feladata. A szakköri munka vezetése azonban a szaktanárra hárul. Szegeden kiváló szakkörök működtek. A Gépipari Technikum rádiós szakköre, a Vegyipari Technikum matematikai szakköre, a Radnóti Gimnázium fizikai szakköre követelesre méltó munkamódszert dolgozott ki. Igen üdvös lenne, ha minden szakkör a legmegfelelőbb körülmények között dolgozhatna. A biológus szakkörök álma a botanikus kert, a kémikusoké a komolyan felszerelt laboratórium, a fizikusoké a gyakorló műhely, stb.

Egyéni és társadalmi munkával mindez részben, vagy egészben meg is valósítható.

Vannak iskolák, ahol igen szép sikerrel folyik a kertek betelepítése, a műhelyek felszerelése. Az iskolai műhelyekkel kapcsolatban a nevelők között nem akadnak olyanok, akik elnéveztesse a célkitűzést, ezekben a műhelyekben kisiparos-képzésre gondólnának.

Szükségesnek tartjuk még megemlíteni, hogy miben tudnánk még a politechnikai képzést szolgálni? Elsősorban

abban, hogy politechnikai munkaközösségeket állítsunk fel iskolán, iskolatípusokon és városon belül

egymás megsegítésére a közös cél elérése érdekében. Jó lenne, ha gondoskodnánk arról, hogy az új óra- és tantervben milyen mértékben kapjon helyet a biológia, kémia, fizika, stb. a politechnikai képzés szempontjából, a tanulóknak további megterhelése nélkül.

Gondoskodnunk kell arról, hogy hogyan oldjuk meg a jó tankönyv problémáját a fentiek szellemében, ha azt a lenini tanítást valljuk:

„nem kell mindent tanítani, de tanítani kell általánosságban a modern ipar alapjait”.

Feltétlenül gondolni kell arra, hogy tervünk úgy valósuljon meg, hogy anyagi és személyi igényeinket az ország gazdasági érdekeihez mértezzük.

Nekünk, nevelőknek biztositani kell, hogy az ifjú nemzedék elsajátítsa a természetet és a társadalomra vonatkozó tudományos ismeretek alapjait,

és elsajátítsa azokat a módszereket, amelyek segítségével ismereteit gyakorlatilag is alkalmazni tudja. Ennek alapján alakul ki az ifjúságban a tudományos világnézet. Így válik a gyermek a kommunista társadalomban sokoldalúan fejlett, s a termelőmunkában hasznos emberré.

A Radnóti Miklós Gyakorló Általános Gimnázium politechnikai munkaközössége

A Pedagógus Szakszervezet Városi Bizottságának nyelvtanfolyamai

A tanfolyamok megindítását körülbelül egy évvel ezelőtt határozta el a városi bizottság a területi bizottság tanácsára. A nyelvtanfolyamokat különösen aktuálissá teszik fokozódó nemzetközi kapcsolataink, növekvő külkereskedelmünk szükségletei és a dolgozók növekvő kulturális igényei. A tanfolyamokat eredetileg csak a pedagógusok számára terveztük, de láttuk, hogy helytelen volna a többi szakszervezet dolgozóit kizárni a tanulási lehetőségekből. Az első időben igen nagy volt a tanfolyamok hallgatóinak létszáma, több tanfolyamot azonban nem lehetett indítani — a helyszűke miatt.

Vannak olyan hallgatóink, akik egyévi tanulás után szótár segítségével már könyveket tudnak olvasni, jóllehet tanulásra csak a napi munkájuk elvégzése után jut idő.

A felöltött tanfolyamának megindítása után számos szülő kérte, hogy iskolai tanfolyamok is induljanak gyermekek számára heti két órában. Az oktatási osztálynak és a Magyar-Szovjet Társaságnak a felhívása alapján valamennyi iskolában díjtalan orosz nyelvi tanfolyam-

Freimann Zoltán

Pedagógusaink kérére lapunk ezután minden hónap első hetében külön oldalon foglalkozik a nevelők és a nevelés időszerű problémáival. Ezt az első ilyen oldalt a pedagógusnapra a Pedagógus Szakszervezet Városi Bizottsága állította össze.